І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го БЕРЕЗНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 24, 1960 No. 56. VOL. LXVII.

ПАЛАТА ЗАТВЕРДИЛА ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ НЕҐРІВ У ВИБОРАХ

Вашингтон. — У висліді голосування над справою встановлення призначених федеральним судом третейських судів для забезпечування права голосування негритянського населення Палата Репрезентантів поклала фундамент майбутнього Акту про громадянські права. Голосування це відбулося у вівторок дня 22 березня ц. р. і за прийняття згаданої постанови, що є основною частиною дискутованого тепер законопроєкту голосувало 199 конгресменів, проти 104. Прийнято цю постанову здебільша в тому звучанні, як її зредаґував департамент юстиції. Голосування над цілим законопроєктом відкладено на середу дня 23 березня. Водночас із цим Палата прийняла низку поправок, в тому теж і деяких вимаганих південними опонентами законопроєкту про громадянські права, зокрема 173 голосами проти 86 змінила одну із постанов законопроєкту, яка стосувалася справи заґарантування шкільного навчання для дітей федеральних і стейтових службовців у тих місцевостях, в яких школи були б замкнені внаслідок здійснування інтеґрації. З другого боку Палата Репрезентантів більшістю голосів відкинула п'ять поправок, поданих південними конґресменами з інтенцією послабити постанови законопроєкту про забезпечення виборчих прав негритянського населення з допомогою встановлених судом третейських судів. Так же само відкинуто спробу збоку прихильників нового законопроєкту поширити його і посилити його постанови. Після проведеного в Палаті Репрезентантів голосування над справою третейських судів і закінчення інших голосувань провідник південого бльоку конґресмен Говард В. Смит з Вірджінії виступив із довшою промовою, в якій обвинувачував своїх демократичних колеґ із Півночі у підтримуванні диктатури республіканського генерального прокуратора Вільяма П. Роджерса. Сміт твердив, що без дозволу генерального прокуратора не можна повести у Конґресі жадної поправки до дискутованих законопроєктів.

Президент не погоджується з Флеммінґом в справі медичної допомоги старшим особам

Вашингтон. — 22-го березня секретар здоров'я, виховання й добродійности Артур С. Флемміng конферував із през. Айзенгавером предкладаючи йому плян федеральної допомоги старшим особам, які потребують медичної допомоги. Флемміng пропонував, щоб старші віком особи забезпечувалися добровільно на лікарське і шпитальне лікування, а федеральний уряд разом із стейтовими леґіслятурами та міськими самоуправами мали б допомагати тим забезпеченеви агенціям, бо не всі пенсіонери соціяльного забезпечення могли б платити в цілості забезпеченеві вкладки. Президент вирішив разом із республіканськими конґресовими провідниками, що проєкт лікувальної допомоги старшим потребує дальших студій, і тому покищо не можна його вносити до Конґресу як новий законопроєкт. Президент є проти таких проєктів, які виглядають на так звану „соціяльну медицину", бо мали б бути примусові для всіх.

Федеральна Авіяційна Аґенція обмежила швидкість джетових літаків типу „Електра"

Вашингтон. — Федеральна Авіяційна Аґенція видала зарядження, щоб джетові літаки типу Локгід Електра летіли з найбільшою швидкістю 315 миль на годину. Сталося це у зв'язку з катастрофою літака того типу коло Телл Сіті в Індіяні, де згинуло 63 особи. Пілоти летунської лінії Нортвест дістали наказ летіти на висоті до 15,000 стіп. Досі ці літаки летіли звичайно зі швидкістю 415 миль на годину. Дотеперішнє слідство в справі катастрофи в Індіяні не виявило нічого надзвичайного, бо ця катастрофа подібна до тієї, яка була на літаку Електра у вересні минулого року, коли також внаслідок вади крила настала експльозія, то всеж таки заряджено зменшити швидкість цих літаків аж до дальшого рішення.

Метрополітен опера відвідає 12 міст в ЗДА і Торонто в Канаді

Ню Йорк. — Представник Компанії Метрополітен опера повідомляє, що цього року в днях від 18 квітня до 4-го червня її трупа відвідає 12 міст у ЗДА і Торонто в Канаді, даючи 51 оперову виставу з репертуаром 8-ох опер. Перша вистава відбудеться в Бостоні 18-го квітня, а остання в Торонті 4-го червня. Виставлятимуть такі опери: „Іль Троваторе" (9 разів), „Ля ноцце ді Фіґаро" (8); „Циганський барон" і „Андреа Шеніє„ (по 7 разів) та опери „Мадам Баттерфлай"; „Фавст"; „Ля Травіята" і Верді „Сімон Покканеґра". Артисти, техніки та весь технічний персонал поїдуть двома окремими поїздами, які зроблять майже 7,000 миль.

В АМЕРИЦІ

● Канадійський прем'єр міністрів Джан Діфенбейкер заявив, що Канада не буде робити в себе жадної пробної атомової експльозії, як довго відбуваються переговори про роззброєння. Навіть після скінчення цих переговорів Канада сама рішатиме про те, чи на її території можна випробовувати атомові бомби. Ця заява прем'єра є відповіддю на твердження члена Комісії Атомової Енергії ЗДА Джана Ф. Флоберґа, що ЗДА випробовуватимуть в 1961 році атомову бомбу в Алберті, Канада.

● В Дентоні, Мериленд, військовий літак, в якому не було пілота, налетів на дім, вбиваючи єдну жінку і двоє її внуків. Пілот капітан Вільям Смит, вискочив із літака з парашутом і тепер лежить в шпиталі. Венецькі заслони на вікнах врятували шкільних дітей від поранення, бо літак летів попри шкільний будинок.

● Капітан Рей М. Піттс, який був командантом того американського відділу, що мав допомагати арґентинській фльоті знищити ворожі підводні човни в затоці Ґольфо Нуево, заявив, що направду там був ворожий підводний човен, якому вдалося втекти. Совєтська преса кпила собі, що це, мовляв, тільки у фантазії арґентинців був чужий підводний човен в тому порті.

● Пані Айзенгавер 21-го березня вернулася з двотижневого побуту в Арізоні, де вона відпочивала в заведенні Елизабет Арден. Президент вітав її на летовищі у Вашингтоні, він не бачив своєї дружини 4 тижні, бо вона виїхала до Арізони під час його побуту в Латинській Америці.

І БРАТ З БРАТОМ ОБНЯЛИСЯ...

СТАРШИНА АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ РЯТУВАВ СОВЄТСЬКИХ РОЗБИТКІВ НА ТИХОМУ ОКЕАНІ, МІЖ ЯКИМИ БУЛИ ДВА УКРАЇНЦІ

Недавно великого розголосу у світі набрало врятування моряками американського літаконосця чотирьох совєтських вояків, що загубившись із своєю баржею серед Тихого океану, пробули на ній 49 днів у незвичайних для людської видержливости умовах. Між врятованими вояками було два українці: Анатоль Крючковський із Турбова, Вінницької области, і Пилип Поплавський, із Чемерівець, Хмельницької области. Тепер виявляється, що і між американськими моряками, які рятували цих героїв, що видержали 49 днів усіх бур і негод, також не забракло нашого земляка. Згадку про це подибуємо в московській „Правді" з 16-го березня, яка в довшому репортажі про зустріч врятованих вояків на літаконосці, як він причалив до Сан Франсіско, дослівно подає: „Тепер вояки з хвилюванням згадують про те, як тепло і зворушливо віднеслись до них американські моряки. Зокрема дбайливим був старшина першого ступня Володимир Гетьман — українського походження, батьки якого ще до жовтневої революції переселились в Америку із Західньої України. Він проводив з ними цілі дні..."

Гертер стверджує, що конференції з Хрущовим — це „газардова гра"

Вашингтон. — Державний секретар Крістіян Гертер висловився песимістично, а щонайменше скептично про вигляди найближчої конференції „на вершинах", яка 16 травня ц. р. має початися у Парижі, та схарактеризував її, як „газардову гру". Мова про це вийшла на сенатській Комісії для закордонних зв'язків, куди державний секретар з'явився для арґументування урядового законопроєкту про призначення $4,175,000.000 на поміч закордонові. Однак сенатори менше цікавилися потребами окремих чужих країв, як радше актуальною справою недалекої зустрічі през. Айзенгавера і державного секретаря Гертера з Хрущовим, за спільним столом також з головами урядів і міністрів закордонних справ Англії і Франції. Заступник голови названої сенатської Комісії, сен. Алберт Ґор, демократ з Теннесі, критикував уряд за те, що він їде на конференцію „на вершинах" без докладного визначення пляну і без надії на успіх. Тоді то саме державний секретар Гертер признав, що така конференція — то взагалі „газардова гра". Він покликався на прецеденс такої конференції з 1955 року, яка була „великим розчаруванням".

ЗДА загострять контролю цивільних летів на Кубу

Вашингтон. — Уряд ЗДА приготовляється видати відповідні зарядження, які внеможливили б цивільні лети на Кубу, подібні до недавнього лету Говарда Рандквіста, якого літак зістрелено на Кубі, а пілотів заарештовано. Амбасада ЗДА на Кубі веде слідство в цій справі, а кубинський уряд оскаржує американських летунів в тому, що плянували вивезти з острова прихильників колишн. президента Батісти. Федеральна Авіяційна Аґенція має видати зарядження про загострену контролю приватних літаків, які відлітають на Кубу. Пілот Рандквіст заперечив кубинське оскарження, твердячи, що помилково залетів на Кубу, бо його ціль був фортЛодердейл. Державний департамент має просити вибачення в кубинського уряду за той лет, а загострена контроля летів свідчить про те, що уряд ЗДА бажає втримувати приязні взаємини з Кубинською Республікою.

Сенанаяке став новим прем'єром Цейльону

Коломбо. — У висліді виборів з минулої суботи новим цейльонським прем'єром став Дадлі Сенанаяке, лідер правої З'єдиненої національної партії, яка дістала 50 мандатів. Всеж, вона не має більшости в 151-членному парляменті. Сананаяке сподівається, що інші праві й поміркований партії підтримають його уряд, зложений тільки з членів названої партії. Його найбільшим суперником до становища прем'єра є Чарль Персіваль де Сільва, лідер поміркованої Партії Свободи, яка здобула 46 мандатів. Загально сподіваються, що новий прем'єр вестиме прихильнішу для Заходу політику, як її вів Бандаранайке, що згинув в атентаті у вересні мин. року.

Архиєпископ Яковос оглядає плачучу ікону Богоматері

Гемстед, Н. Й. — Архиєпископ Грецької Православної Церкви в Північній і Південній Америці Яковос із Ню Йорку відвідав дім подружжя Банаґіотіса Катуніс в Гемстеді, Лонг Айленд, Н. Й., де оглянув плачучу ікону Богоматері. Пані Катуніс перша побачила сльози Пречистої Діви на іконі під час того, як молилася перед цим образом. Пізніше сльози бачили ще й інші особи, і тому вирішили запросити Архиєпископа до дому подружжя Катунісів. Архиєпископ заявив, що він вірить у правдивість свідчення пані Катуніс, хоч сам не бачив сліз на лиці Богоматері. Архиєпископ зарядив перенести ікону до церкви св. Павла в Гемстеді, де вірні могли б цей образ почитати впродовж одного року.

СИН КОРОЛЕВИ ЄЛИСАВЕТИ ДІСТАВ ІМ'Я АНДРІЙ

Вся світова преса, зокрема англомовна, поміщує цю світлину англійської королеви Єлисавети II з її одномісячним сином, подаючи, що до реєстру руху народности тієї лондонської дільниці, де знаходиться Бакінґгемський палац, вписано нового сина королеви Єлисавети II і князя Филипа Единбурзького, як „Андрій, Алберт, Крістіян, Едвард". Ім'я Андрій надано синові королеви, що став другим на черзі претендентом до англійського престолу, у честь грецького князя Андрія, діда дитини по батькові. Андрій є святим патроном Шотляндії, тому всі шотляндці дуже вдоволені таким вибором.

Хрущов прилетів до Франції з цілою родиною

Париж. — В середу вранці вже прилетів з Москви до Парижу Нікіта Хрущов на 11-денну офіційну візиту. В його товаристві знаходяться: дружина Ніна Петровна, дві доньки, син Сергей і зять Алєксєй Аджубей, редактор „Ізвєстєй". Крім цього їдуть з ним міністер закордон. справ Андрей Громико, шеф уряду для мирного користування атомовою енергією Васілій Ємєльянов, голова державного Комітету для культурних зв'язків з закордоном Георгій Жуков, міністер здоров'я А. М. Марков, шеф відділу пропаганди в комуністичній партії Леонід Ільічев, редактор „Правди" Павел Сатюков, шеф уряду державного плянування Алєксєй Косиґін і багато інших менших рангою большевицьких службовиків і поліціянтів. Французька преса обурювалась, навіщо задля переведення розмов між совєтським прем'єром і французьким президентом потрібна експедиція до Франції аж 90 большевиків обох статей і різного віку. В минулий понеділок відлетів з Москви до Парижу французький амбасадор Моріс Дежан, який мав величезний клопіт з устійненням з совєтськими властями детального порядку хрущовської візити у Франції — щоб задовольнити Хрущова, його шефа пропаґанди і поліцію обох держав, заінтересовану в тому, щоб волос з голови не впав „дорогому гостеві".

Сені зрікся — Тамброні творить новий уряд Італії

Рим. — Антоніо Сені, який 24 лютого ц. р. зрікся італійського прем'єрства, після невдатної спроби зрікся також творення нового уряду. Президент Італії Джованні Гронкі запросив до себе міністра бюджету Фернанда Тамброні і доручив йому скласти новий уряд. Тамброні застеріг собі остаточну відповідь на пізніше, а покищо погодився тільки висондувати ґрунт, чи йому може вдатись та місія. Тамброні, економіст, був членом майже всіх італійських урядів за останніх сім років. Він належить до лівого крила Християнсько-демократичної партії колишнього прем'єра Амінторе Фанфані, ото ж рахують, що він буде старатися скласти уряд з членів названої партії, демократичних соціялістів і лібералів.

Білі переписні формулярі це ще не остаточний перепис населення

Упродовж останніх кількох днів багато наших родин звертаються до Редакції телефоном і листами з тривожними запитами, чому на переписних формулярах, що їх саме тепер одержують поодинокі родини, немає заповіджених запитів щодо місця народження громадянина, його чи її батьків та їхньої матірної мови. Для перевірки і певности ми звернулись до місцевої станиці Переписного Бюра і від асистента його директора п. Петра Гуменюка, що сам українського роду, одержали такі виясненния: Білі переписні формуляри це ще не остаточний перепис. Їх тепер розсилається тільки головам родин (Гавзголд) з тією метою, щоб опісля енумератори, які ходитимуть по домах, могли перевіряти, чи переписом охоплено всіх осіб. Остаточні переписні формуляри, є легко синявої краски, їх дістануть всі особи і на цих формулярах запити P8, P9, P10 і P11 відносяться до місця народження кожної особи, її батьків та матірньої мови. Будуть ще треті, більші формулярі, із запитами головно господарського порядку, що їх даватиметься кожному четвертому домові. Тому, фактом, що на тих білих переписних формулярах, що їх тепер розсилається родинам, немає запитів, які встановляють національне походження, немає потреби хвилюватись та інтервеніювати у відповідних урядах. Все ж таки з признанням треба ствердити загальне заінтересування справою національного походження в переписі, що й спонукало багатьох питати про виясненния. Точніші інформації про перепис, його історії і процедури будуть подані в суботньому виданні „Свободи", зокрема її англомовного „Українського Тижневика".

У ЖЕНЕВІ ПРИГАДУЮТЬ СОВЄТАМ ПОЯРМЛЕННЯ ЧУЖИХ КРАЇН

Женева. — Американські війська перебувають в чужих країнах на підставі договорів про приязнь і союз з тими країнами, за їх згодою і задля їх оборони, — а совєтські війська всадовились в чужих країнах підступом або насильством і є вживані до поборювання даних народів, ворожих окупантам — ствердив на вівтірковому засіданні Женевської конференції роззброєння американський делеґат Фредрік Ітон. До виміни гострих слів між західньою та комуністичною делеґаціями прийшло після того, як Валеріян Зорін знову заторкнув проблему закордонних військових баз, зодягнувшись у тогу оборонця країн, які нібито не бажають собі чужинецьких військ; тому, казав Зорін, це не тільки міжнародня проблема й проблема роззброєння, а й питання внутрішньої політики різних держав. З західньої делеґації один з дипльоматів зробив „цвішенруф": „Чи ви маєте на увазі Східню Німеччину й Мадярщину?" Зорін відповів: „Ні, Італію і Морокко". Відповідаючи йому, Фредрік Ітон вжив гострого тону, звернувши увагу, що не було ніколи мови про те, щоб Совєти запитували будь-котру країну, чи вона погоджується на совєтські війська на своїй території. Відомо теж, що совєтські війська є стаціоновані в чужих країнах не задля їх оборони, а тримання в послусі. Щодо американських військ, то вони негайно будуть відкликані, якщо тільки країни, де ті війська стаціоновані, осягнуть такий ступінь власної оборонної сили, що не будуть здані на оборону Америкою. — Коментатори звертають увагу, що на Женевській конференції вперше прийшло до різкої виміни слів, після того, як у першому тижні обидві сторони старалися бути „ввічливими". Однак, заінтерпельовані в цій справі західні дипломати, відповіли журналістам, що воно „не має значення", бо конференція роззброєння — це „не парохіяльне прийняття" і треба рахуватися з тим, що поки ця конференція скінчиться, то будуть ще гостріші перепрами. На тому самому засіданні французький делеґат Жіль Мош (соціяліст, колишній міністер внутрішніх справ), який бере участь в усіх розмовах про роззброєння, що почались зараз від закінчення останньої війни, настоював знову на конечності дістати від Совєтів ясну і недвозначну відповідь щодо згоди Совєтів на встановлення міжнародної системи інспекції і контролі. Мош твердив, що пропоноване Совєтами „генеральне і повне" роззброєння, застосоване напр. в ділянці атомової зброї, нереальне тому, що його взагалі було б дуже трудно сконтролювати. Тому Захід настоює на тому, щоби роззброєння поступало ступнево, малими частинками, одночасно щодо звичайної і атомової зброї, і щоб таким чином можна було кожну стадію роззброєння докладно контролювати.

У Південній Африці поліція вбила 72 демонстрантів-муринів

Йоганнесбурґ — У південно-африканському місті Шарпвіл, за 30 миль від Йоганнесбурґу, 20,000 автохтонних муринів демонстрували перед поліційним будинком у зв'язку з розпорядком уряду про обов'язок кожного мурина постійно носити з собою особисту довідку. Керівна муринська організація, т. зв. Пан - Африканський Конґрес, звернулась з закликом до муринів — залишити дома свої виказки та піти на поліцію і зголосити свій „непослух законові" та піддатися карі. Коли багатотисячна юрба демонстрантів оточила поліційну станицю й зайняла ворожу поставу до забарикадованих там 25-ох поліцистів, поліцисти почали стріляти з вікон до демонстрантів. За останніми газетніми вістками, було 72 особи вбитих і кількасот поранених. Прем'єр націоналістичного уряду, що веде расово - сеґреґаційну політику, Генрік Верверд, виправдував в парляменті поліцію та всю вину приписував названій муринській організації і демонстрантам. Президента названого Пан - Африканського Конґресу і кількох інших керівників організації, Роберта Собукве, арештовано. Націоналістичний уряд Верверда веде політику, яку двократно засудила Генеральна Асамблея ОН та проти якої виступили не тільки тамошня Церква й усі ліберальні кола, але й англійський прем'єр Мекміллен, що недавно їздив по Африці з інформаційно-інспекційними відвідинами.

Стрілянина в Південній Африці викликала обурення в ЗДА й у світі

Вашингтон. — Речник державного департаменту Линколн Вайт заявив у минулий вівторок 22 березня на пресовій конференції, що З'єдинені Держави „засуджують насильство в усіх видах і сподіваються, що африканських нарід у Південній Африці зможе осягнути облегшення своїх справедливих турбот мирними засобами". Линколн Вайт признав, що ця заява може бути інтерпретована, як втручання у внутрішні справи чужої держави, але — мовляв — у даному випадку не можна стриматись від висловлення жалю з приводу засобів, яких ужито проти демонстрантів у Південній Африці. Американські газети звертають увагу, що Линколн Вайт був приготований, що стрінеться з відповідним запитом від журналістів і мав заздалегідь сформуловану відповідь. — Водночас заступник державного секретаря Даґлас Діллон просив сенатську Комісію для закордонних зв'язків признати додатково $20 мільйонів на допомогу країнам на південь від Сагари. Він указував на зріст значення африканських країн і народів, які стали центром пропаґанди збоку Совєтів. Стрілянина в Південній Африці викликала гострі протести з різних кол в Англії.

У СВІТІ

● Іранці (перси) радісно схвильовані, бо появився офіційний комунікат з королівського двору, що третя з черги дружина короля Рези Палеві, з якою він подружився 21 грудня мин. року, вагітна і сподівається дитини наприкінці ц. р. Реза Палеві розвівся з двома попередніми дружинами, а друга взагалі була бездітна.

● Вінчання англійської княжни Марґарити з Антоні Армстронґом, яке 6 травня ц. р. відбудеться у Вестмінстерській каплиці, буде сфільмоване і передаване через телевізію. Дві керівні американські телевізійні компанії склали вже з англійськими компаніями умову, щоб американські власники телевізорів могли в той сам день оглядати також ту церемонію. Ще одним кроком в напрямку „лібералізації" тієї церемонії стало проголошення, що дружбою буде найближчий приятель молодого Джемері Фрай, директор одної інженерської компанії, гарний 35-річний мужчина, але — міщанського роду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Усі люди створені рівними

„Ми вважаємо за самонаявну правду, що всі люди створені рівними, що вони наділені їх Творцем певними невід'ємними правами, між якими є право на життя, вільність і змагання до щастя". Це ствердили основоположники З'єдинених Держав Америки у своїй історичній Декларації Незалежности 4-го липня 1776-го року. Велика Французька Революція 13 років пізніше проходила під зміненим формою, але тим самим по суті гаслом волі, рівности і братерства. Та не тільки ці великі в світовій історії дати, але практично вся світова історія, зокрема більшість її конфліктів, обертається саме довкола цих з одного боку заперечуваних, а з другого боку обстоюваних самонаявних правд і прав. Це тому, що в історії не було багато таких мужів, як Вашингтон чи Линколн, який вважав, що „нація не може вдержатись наполовину вільною, наполовину поневоленою", і який „так само не хотів бути поневолювачем, як не хотів би бути невільником". А одною з найтрагічніших жертв заперечування тих „самонаявних правд" і одним з найзавзятіших їх оборонців записана в історії наша українська батьківщина.

Як же дивно і трагічно виглядає факт, що ці самі „самонаявні правди" ще й сьогодні безпощадно нехтується і що за них ведеться безнастанна боротьба. Очевидно, в нехтуванні цих самонаявних прав, і то в кожному відношенні, перше місце займає комуно - московська тюрма народів, а признання деяких з тих прав у її паперових конституціях є безприкладним глумом над страшною дійсністю.

Саме на тому тлі і поділений сьогодні світ на вільний, західній і уярмлений, советський, а найкращі аналітики історії і найбільш авторитетні знавці суспільних і політичних відносин не мають сумніву, що всі такі модні тепер „співіснування" та „обміни" є радше взаємним обманом та намаганням виграти на часі. Ніхто не має також сумніву щодо кінцевої перемоги світу волі і справедливости.

Але не можна закривати очей і на факт, що також і вільний світ ще не цілком позбувся своїх „колоніяльних гріхів", які тяжать над ним, приносячи йому чимало моральної шкоди, бо підважують його престиж у боротьбі проти советського поневолення і дають різного роду аргументи забріханій советській пропаганді. Два маркантні приклади таких гріхів трапилися в двох кінцях світу в останньому часі. Маємо на думці обструкцію нарад в Сенаті З'єдинених Держав у справі громадянських прав і трагічну подію в Південній Африці, де тубільці виступили проти обов'язку носити при собі виказки ідентичности і з того приводу прийшло до кровопролиття. Очевидно, що мирних дебат у Сенаті ЗДА не можна порівнювати до заворушень в Південній Африці, бо й засада громадянської рівности в ЗДА здійснена в більшій мірі, ніж в будь-якій іншій країні. Проте, наша доба і ситуація вимагають, щоб усі вільні країни позбулись останніх залишків колоніялізму.

Недавно одна англійська газета надрукувала знамениту карикатуру на тему сьогоднішнього колоніялізму в світі. На образку дві клітки: одна з муринами, а друга з поневоленими Москвою націями. Біля одної клітки стоїть західній колоніяліст, а біля другої пузатий Нікіта Хрущов. Обидва вони відкинули геть ключі від кліток, з тією різницею, що двері клітки з неграми відкриті, а з советськими невільниками герметично замкнені. З першої клітки негри один за одним виходять, а в другій клітці жертви московського імперіялізму тужно зідхають: „Чому ми не чорні, чом нас не випускають?!"

Немає сумніву, що вихід з клітки останнього чорного прискорить день, коли розпадуться залізні ґрати і сталеві замки советської тюрми народів.

Символи свободи на Сході

Минулої неділі в Південній Кореї вже четвертий раз переобрано Сингмана Рі на президента Корейської Республіки, а водночас на Формозі (Тайвані) третій раз переобрано маршала Чіянґ Кай-шека на президента Республіки Китаю. Ці обидва мужі є для їхніх народів живими символами волі, символами впертої, послідовної і невгнутої боротьби за волю. Своєю безкомпромісовою і безстрашною поставою супроти комунізму вони здобули собі розголос і глибоку пошану в цілому світі. Найкращим свідоцтвом для цих мужів є ненависть, з якою до них ставляться правителі в Москві і Пейпінгу.

Між Сингманом Рі і Чіянґ Кай-шеком можна провести чимало паралель, персональних і політичних. Коли Китай і Корея стали жертвами японського імперіялізму, обидва вони очолили боротьбу проти окупантів. Поразку Японії, що прийшла внаслідок перемоги американської, а не советської зброї, Москва негайно використала для закріплення своїх впливів на далекому Сході. Використовуючи політичну легкодушність Ф. Д. Рузвелта в Ялті, Совєти з легкої американсько - англійської руки, без найменшого військово - політичного й морального виправдання, здобули доступ до Північної Кореї. Це рідкий у всесвітній історії випадок, щоб поневолена країна, визволившись від окупанта, негайно втратила половину своєї території у користь другого колоніяльного імперіяліста, не запитана зовсім про власну думку і волю. Ця американська помилка у відношенні до Кореї ще більшою мірою проявилась у відношенні до Китаю. Замість дати всебічну, ясну і недвозначну допомогу реґулярній армії леґальної влади Китайської Республіки, американські дипломатичні й військові дорадники в Китаї поставилися відразу до комуністичних ворохобників, як до вартісних партнерів у боротьбі проти Японії, толерували московського емісара Бородіна, легковажили громадянську війну і так довго „мирили" Чіянґ Кай-шека з Мао Тсе-тунґом, аж поки комуністи не заволоділи цілим китайським суходолом.

В результаті прийшлось Америці пережити Корейську війну і перейняти на себе охорону Формози (Тайвані) та Пескадорських островів, коли комуно - китайський наступ став загрожувати всьому тихоокеанському просторові. Сингман Рі і Чіянґ Кай-шек пропонують збройне визволення своїх уярмлених батьківщин: Північної Кореї та китайського суходолу. Обох їх стримує у виконанні цього їхнього пляну, що водночас є національним ідеалом, Вашингтон, який побоюється, щоб це не дало почину до нової світової війни. Внаслідку, південно-корейська і національно - китайська армії стоять бездільно на вільних кусниках рідної території. Все ж, нараховуючи понад 1,200.-000 вояків, вони становлять збройну силу, яка є одним із ґарантів свободи для всього Тихого океану.

Сингман Рі має нині 85 років, а Чіянґ Кай-шек, хоч і молодший, має 72 роки. На европейському Заході тільки 79-літній Папа Іван XXIII і 84-літній Конрад Аденауер є так само старими людьми, що стали символами антикомуністичного спротиву. Історична заслуга всіх їх у тому, що вони зуміли надхнути й молодше покоління фанатичною любов'ю до волі.

СУДІВНИЦТВО В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Перехід від тоталістичного диктаторського режиму, при якому уряд не є обмежений ніякими законами, до демократії, що спирається на законність, має в собі немало труднощів. Особлива трудність виникає в судівництві. В диктаторськім режимі судівництво діє в інтересі уряду, навіть порушуючи закони, що їх видає диктаторська влада, коли це вигідно режимові. При диктатурі нема незалежних суддів, усі вони залежні від волі й примхи диктаторської влади. Тому, що диктаторська влада уживає терористичних засобів до пригноблення противників, суди в диктаторській державі мусять допомагати тиранії боротися з „ворогами народу", судді мусять ухвалювати присуди, вигідні диктаторам.

Так діється в комуністичних державах, так було в країнах під фашистською диктатурою. (Італія, Німеччина).

Німецька Федеральна Республіка перебрала від режиму Гітлера службовий апарат, а також суддів, що були активні в боротьбі проти ворогів диктаторської системи. Німецькі судді за влади Гітлера судили згідно з нелюдськими законами й розпорядженнями божевільного тирана. Це була „кривава юстиція". Той суддя, який відмовлявся судити на підставі директив диктаторської влади, був трактований як „ворог держави" і наражав себе на велику небезпеку. Звичайно, таких непокірних суддів було в Німеччині дуже мало, бо дисципліна, послух наказам влади є в „характері" німецького народу. Але були між німецькими суддями за влади Гітлера й такі, що щиро служили режимові диктатури і пильнували, щоб „вороги народу" діставали якнайтяжчі кари. Через їх „суд неправий" загинуло багато невинних людей у Німеччині і окупованих німецькими арміями територіях за другої світової війни.

Після поразки 1945 року в Німеччині переведено „денацифікацію". Винних за злочини диктаторського режиму покарано тяжкими й легшими карами, а „денацифікованим" лікарям, адвокатам, учителям, суддям і ін. дозволено виконувати їх попередню працю. Однак, між суддями знайшлися не перевірені глибше люди, які мають на своїй совісті тяжкі злочини - засуди на кари смерти невинних жертв.

8-го травня 1960 року минає термін для судового переслідування тих осіб, які під час другої світової війни виконали злочини вбивства. Щоб очистити судовий апарат від таких суддів і прокураторів, які під режимом Гітлера виносили криваві засуди, міністри юстиції всіх провінцій Федеральної Республіки збираються зробити перегляд персоналу в судовому апараті. Таку конференцію міністрів юстиції призначено в Вісбадені на 8-го травня ц. р. Таке спізнення чистки судового персоналу треба вважати за великий недогляд німецького уряду. Бо час від 8-го квітня до 8-го травня, коли злочини забиття „перестаріють" для судового переслідування, надто короткий, щоб перевести ґрунтовне слідство. І таким чином на посадах суддів і прокураторів Німецької Федер. Республіки можуть залишитися й надалі особи, що мали б відповідати за жорстокості й злочини, доконані під режимом Гітлера.

Отже не диво, що є немало німецьких громадян, які занепокоєні цим станом і вимагають енерґійного та скорого перегляду апарату судівництва. Звичайно, цей недогляд використовує всемірно комуністична пропаганда в советській зоні Німеччини. Правда, в т. зв. „демократичній німецькій республіці" під диктатурою комуністів колишні нацисти служать вірно комуністичному режимові, і їх минулого не згадують. Але комуністи вміють знаходити „сучок в оці" свого брата", хоч у власному оці мають „колоду".

П. С.

„ПАВЗА, НАГОЛОС, МЕЛОДІЯ І ТЕМП"

У „Бібліотеці агітатора" вже третім накладом в кількості 900,000 (!) примірників вийшла в Москві книжка І. Блінова „Про культуру мови". Вона перекладена також на мови „союзних республік" і призначена, як підручник і порадник, для заводських та колгоспних агітаторів. Як відомо, ця малопочесна в опінії советських громадян категорія людей, званих інакше наганячами, має своїм основним завданням повсякденно намовляти й наганяти робітників і колгоспників до виконування і перевиконування виробничих плянів.

Ось один з прикладів красномовства і „культурности мови", які защеплюються з поміччю цієї книжки „низовим агітаторам":

Підносячи вгору вказівного пальця, агітатор на виробничій нараді робітників виголошує: „Пасивність директора нашого заводу переступає межі звичайного недбальства, вона вже — прямий злочин . . ."

Навівши отаке вступне слово уявного агітатора, автор підручника переводить його аналізу:

„Формально в цій фразі зобов'язує павза лише в тому місці, де стоїть кома. Але схвильованість оратора, його обурення недбальством директора може привести до другої павзи, після слова „вже", яка має бути глибшою і многозначнішою від першої . . ."

Чи зрозуміє щось з усього цього напівграмотний агітатор? Напевно нічого не зрозуміє!

А ось нижче ще одна з численних мудрих порад, яких повно в цій книжці:

„Не поспішайте починати промову. Декілька секунд мовчання перед промовою дозволяють зібратися з думками, зосередитись, а слухачам — приглянутися . . .".

Кому дається цю пораду? Початкуючому конферансьє? Естрадному теноровi? Може, університетському лекторові? Ні, все тому ж самому низовому агітаторові.

Ідучи за вказівками автора книжки, один із зразків яких подано вище, агітатор мусить, поперше, „завчати напам'ять вірші, крилаті вислови, афоризми" і навіть „уривки з белетристичних творів". Він, подруге, за прикладом професора або прелеґента на зборах наукового товариства, повинен „писати для себе широкі проспекти наступних виступів". Потретє, йому рекомендується „повний текстовий виклад теми, як один з варіянтів наступної промови". Це, на думку автора, допоможе агітаторові „зробити свою промову змістовнішою і виразнішою".

І ще одна порада щодо „техніки промови":

„Прагнучи осягнути виразистости, агітатор повинен виголошувати свою промову з деяким голосовим напруженням. Він повинен пам'ятати, розмовляючи з своїми товаришами (робітниками й колгоспниками — Ред.), скажімо, про піднесення продуктивности праці, що основними елементами його мовної інтонації є павза, наголос, мелодія і темп. Тому він повинен уміло користуватися в усній мові мелодією і темпом, розцвічуючи свою промову грою слів — одним словом, не поступатися принаймні перед композитором - симфоністом" . . .

Як комічно і як безглуздо виглядають усі ці поради, вповні може зрозуміти лише той, хто мав нещастя бачити у живі очі отих советських автоматів - агітаторів, хто їх чув, як вони теревенять на зборах колгоспників чи робітників.

Комічність цього видання, нарешті, зрозуміли і в Москві. Бо автор рецензії на цю книжку, вміщеній в „Ізвєстіях" з 11-го березня ц. р., радить Видавництву політичної літератури максимально збільшити „павзу" між повторним її виданням.

ХРУЩОВ В РОЛІ АВТОРА

Давніше заповіджена й очікувана в широкому світі книга світового архітекта й інтерпретатора сучасного комунізму Нікіти Хрущова — появилася з кінцем минулого місяця в англійському виданні. Це замашиста публікація на 784 сторінки, гідна свого автора. Один журналіст, рецензуючи в „Ди Крищчен Сасне Монітор" цю грубезну агітку, схарактеризував її появу влучною аналогією з часів Римської імперії. Римський Сенат, посилаючи в одну непокірну країну свого посла, звелів сказати йому в столичному місті тієї гордої країни такі горді, загрозливо-провокуючі слова: „Ось тут, у загортках моєї тоги приношу вам мир або війну, вибирайте самі!"

Опубліковане „сочинеціє" Нікіти Хрущова має назву: „За перемогу в мирному змаганні з капіталізмом" Це — збірка його промов та інтерв'ю з одного лише 1958-го року. В ній подано його 24 розмови, листи та писані відповіді советським і закордонним журналістам, державним мужам та політикам. Деякі промови були виголошені в Москві, інші в Угорщині, Болгарії, Східній Німеччині. Частина цих промов міжнародного „продавця миру" була виголошена під час дипломатичних зустрічей у Кремлі.

Поміж особами, яким Хрущов „зволив" уділити своє інтерв'ю, були видавці й кореспонденти газет з Англії, Західньої Німеччини, Італії, Франції, Польщі, Греції та Бразилії. У вступі до американського видання Хрущов сам підкреслює, що завдання цієї книжки — „навчити правди про Совєт. Союз та його закордонну політику, а також сказати дещо про комунізм".

Не треба глибоко порпатися в цій книзі, щоб пересвідчитися, як ця хрущовсько-комуністична „правда" виглядає в її інтерпретації та практичній реалізації самим автором сучасного комуністичного „вадемекум". Ось деякі погляди Хрущова на світовий мир: „Війна зовсім небажана для советського народу, і советський уряд робить усе можливе, щоб у світі зберегти мир, щоб розвивати співпрацю поміж державами на базі мирного змагання". — Не треба сягати далеко, щоб пересвідчитися, що діла Хрущова і його кривавого попередника зовсім інакші, як слова, — пише рецензент у згаданому вище щоденнику. Доля Польщі, Фінляндії, Естонії, Латвії і Литви (про Україну немає й цим разом згадки — І. Л.) пророчисто розкриває світові брехливість тверджень Хрущова. Також колишня блокада Берліну, також способи комуністичного уярмлення Чехо - Словаччини, Угорщини, Румунії, Східньої Німеччини — виявляють брехливість і фальш тверджень Хрущова, мовляв, „советська влада завжди стояла в обороні справедливих прав народів на їхнє самовизначення".

У намаганні вибілити себе й свої міжнародні крутійства за останніх п'ять років свого панування в Кремлі, Хрущов звалює всі наслідки „холодної війни" на капіталістичний світ і обвинувачує західні потуги у тому, що вони обстоюють „нелеґальний" статус західнього Берліну. Також повне цинізму ставлення Хрущова до будапештської масакри 1958 року: „Червона армія лише допомогла угорським робітникам — у їх боротьбі проти імперіялістичних поневолювачів". Кожне слово в цьому реченні — це свідоме спотворення історичної правди.

На такий лад змальована Хрущовська „правда" на кожній сторінці його книжки. „Вороги соціялізму — це найгірші потвори світу, зате міжнародна комуністична зграя — це найбільш гуманні істоти на світі", — читаємо наприкінці в згаданій рецензії бостонського щоденника.

Відому строфу із старої бувальщини — „пише, пише цар турецький" треба перелицювати на сучасне, тримаючи в руках книжку „За перемогу в мирному змаганні з капіталізмом", що вийшла з-під кривавого хрущовського пера: „Пише, пише кат кремлівський" . . .

І. Л.

НА КОГОСЬ...

На когось я так довго чекаю,
Хтось би мусів
до мене прийти.
І, здається, я чула голос,
Можливо, можливо це ти . . .

Але ні, це насмішка
лиш долі,
Це глум, або просто жарт.
Як важко і гірко до болю —
Думок не повернеш назад.

Коли загублюся я вдругe
В очах серед синіх крижин,
Підкаже мені тоді туга:
В снігах не шукають жоржин.

ВІРА ВОРСКЛО

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ПРОБЛЕМИ СТАРОСТИ

У „Свободі" з 12-го березня ц. р. була надрукована стаття „Про старість". Було це звідомлення з авдиції, що її недавно передавала на своїй програмі телевізійна стація СіБіЕс, як частину з циклу, затитулованого „Жінка".

Коли я читала це звідомлення, було мені сумно й соромно. Сумно за тих нещасних старих людей, що про їх долю у тому репортажі мова, а соромно за тих, що вартість батьків оцінюють вартістю поцерованих ними панчіх і очищеної бараболі . . .

Пишеться у згаданій статті про долю одного старечого подружжя, що, виховавши та вивінувавши своїх дітей, осталося на старість самотнім, безпритульним. Хоч був у них власний дім, але не могли вони далі в ньому жити, бо не мали з чого покривати витрат, зв'язаних з його удержанням. Їхньої старечої пенсії - запомоги не вистачало на це. Отже, їм не зоставалося нічого іншого, як іти до дому старців . . .

Ну, а що ж їхні діти на це? Вони вже „на своєму хлібі". Отже, батьки їм уже непотрібні . . . Вони, реферується у згаданій статті, „хоч і добрі, і найкраще наставлені до батьків, не хочуть їх мати у своєму домі" . . .

Щоб якось допомогти тим нікому, навіть власним дітям, непотрібним старим людям, рекомендується, за інформацією згадуваної статті, збільшити їм допомогу з соціяльного забезпечення. Отже, думка тут така, що коли ці люди діставатимуть трохи більше грошей, тоді житиметься їм краще, і все буде „окей" . . . Але чи така думка правильна? . . . Чи можуть гроші привернути тим нещасним старим людям, тим батькам своїх дітей їхню „вартість"? . . . Чи можуть гроші піднести їх авторитет? . . . Напевно, ні! Бо тут справа не в матеріяльній сторінці життя! За дві тисячі долярів річно, яких, на думку американської публічної опінії, є замало до життя, таки можна прожити! І ще при менших грошах можна тут дати собі раду. Старші люди не такі вимогливі, як молоді! Вони і малим вдоволяються. Їм не треба багато грошей. Ні! Вони прагнуть чогось іншого: родинного тепла! Їм треба привітного, теплого, родинного середовища. Вони ж увесь свій вік працювали, трудилися для своїх дітей. Отже, на старість вони хочуть бачити висліди тієї своєї праці. Вони хочуть радіти щастям своїх дітей. А тим часом тепер те щастя їм відібрано, а їх самих викинуто до старечих домів!

Виникає питання: що ж сталося? Яка причина цього суспільного лиха? Чи справді завинили тут панчохи, що їх вже не треба церувати, та горох і картопля, що їх вже не треба чистити? Напевно, ні! Тут справа в чомусь іншому. Щось інше попсувалося тут у суспільній машині нашого століття; хтось попсував тут спосіб думання людини! Хтось скаламутив її почування! На наших таки очах хтось провів якусь диявольську переоцінку вартостей! Хтось до такої міри принизив гідність людини, що її цінується тепер тільки тими матеріяльними вартостями, які вона може з себе комусь дати! Духові цінності людини сьогодні вартости не мають, а коли у виїмкових випадках і мають, то хіба настільки, наскільки хтось може на них заробити!

Вертаючись до проблеми старих людей, треба сказати, що ніяка безпосередня матеріяльна допомога цієї справи не вирішить і долі тих людей, по суті, не поправить. Щоб цю справу змінити на краще, треба в першій мірі зреґабілітувати людину, як таку! Треба привернути їй її давній авторитет. Треба перевиховати ціле суспільство, треба перевести нову, гідну правдивої людини, переоцінку вартостей! На це треба чимало часу. Треба чимало праці та жертвенности всіх: цілого суспільства і кожної одиниці зокрема.

І так, у першій мірі треба вибити з рук зброю всім тим, хто свідомо чи несвідомо псує й занечищує нашу суспільну машину. Рівночасно треба послідовно направляти те, що вже попсуте. Треба основно перевиховати молодь. Треба здорових виховників до шкіл, здорової, вільної від усякого бруду літератури, здорових засобів для відпочинку та розваги. Щоб добре себе почувати в своїй хаті, щоб здорово було в ній жити, треба, щоб вона була вільна від нечистоти. Треба вимести з неї сміття! А коли це зробиться, тоді напевно самі собою пощезають усі ті складні проблеми, з якими, при сьогоднішньому стані речей, суспільство не може собі дати ради.

Марія Ґеруе

Наталя Павлушкова

СВУ і СУМ

Авторка цих спогадів — рідна сестра Миколи Павлушкова, керівника Спілки Української Молоді, одного з головних обвинувачених на процесі СВУ — СУМ у 1930 році в Харкові. Після останньої війни Наталя Павлушкова перебуває на еміграції. Ці її спогади друкуємо в 30-річчя процесу СВУ — СУМ як матеріяли до історії того часу, в яких, як звичайно, віддаємо місце також спірним і оспорюваним твердженням й поглядам. — Редакція.

(1)

Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді були і є доказом, що Прометеїв вогонь любови до волі, до свого народу невгасимий навіть у задушливому, герметично зачиненому просторі України, в умовинах тотального поневолення і найжорстокішого терору під московсько - комуністичною еґідою. Герої визвольної боротьби, герої СВУ і СУМ були і є тим серцем Прометея - нації, що і сьогодні б'ється на нашій батьківщині і на чужині. Вони живуть і житимуть у вічному відродженні їх ідей, в діях їх ідейних спадкоємців.

Говорити про СВУ і СУМ можна лише в зв'язку з попередньою організацією БУД (Братства Української Державности), бо БУД-СВУ-СУМ є єдиним комплексом на різних відтинках часу, не лише ідейним, а навіть і організаційним. До того ж на чолі цього комплексу стояла та сама надзвичайна людина, видатний учений і великий революціонер — Сергій Єфремов. Майже десять років існували в революційному підпіллі БУД - СВУ - СУМ в умовинах терору ЧК - ГПУ-НКВД до судового процесу. І, що найважливіше, СВУ і СУМ продовжували існувати й діяти після того процесу. Цей факт сам по собі говорить за революційні здібності членів цих організацій і за життєздатність ідей, які вони заступали.

Уже наприкінці 1919 року виявилося, що боротьба за українську державність, боротьба УНР, на тому відрізку часу, зазнає поразки. Умовини змагання з окупантом ускладнювалися ще й тим, що всередині найактивнішої частини українського громадянства вже в ті часи наступила велика диференціяція сил. Боротьбисти і укапісти зрадили ідею самостійности України і, ще на початку визвольної боротьби, відкрито перейшли на бік большевицької Москви. Разом з Леніним, П'ятаковим, Квірінгом, Скрипником, Бош і ін. поборювали вояки УНР, вдаючись до провокацій щодо українського національного війська і цивільної адміністрації.

У порозумінні з Головним Отаманом Симоном Петлюрою БУД був побудований суворо конспіративно, на засадах персонального членства людей, відомих, як безкомпромісові борці за Україну. До БУД-у, за цим принципом, входили церковні, політичні, політично - громадські діячі і визначніші повстанські керівники. До БУД-у входили також керівники української кооперації: „Центросоюзу", „Українбанку", „Дніпросоюзу", „Сільського Господаря". Щоб показати надзвичайну організаційну і фінансову силу цих організацій, досить вказати, що вони об'єднували тоді коло мільйона господарств, фабрик і майстерень, а їх членство становило більше, як 3 - 4 мільйони людей.

Коли в 1920 році, після невдалої українсько - польської війни проти Москви, армія УНР і Уряд вийшли на еміґрацію, велика частина БУД-у, на чолі з його головою Сергієм Єфремовим, залишилася в підпіллі, щоб продовжувати чинну боротьбу вже в умовах окупаційного режиму.

Сергій Єфремов мав, звичайно, можливість також врятуватися за кордон, але, згідно з своїми принципами, не схотів покинути рідну землю і під псевдонімом Ігнатенко негайно приступив до організації повстанчої акції. БУД зорганізував Центральний Український Повстанчий Комітет, нав'язав стосунки з підпільною Козачою Радою і багатьма повстанчими керівниками в різних областях України. Фінансові засоби для запланованого всенародного повстання проти большевицької Москви давала українська кооперація. Після впертої, небезпечної і енерґійної праці Єфремова та його однодумців, вся Україна була розподілена на певні райони майбутньої повстанчої дії, що через ЦУПК керувалися централізовано БУД-ом. В кожному районі були зорганізовані повстанчі кадри, нагромаджувалася зброя, ліки і бойові припаси. Велику і керівну участь в підготові повстання, як емісар БУД-у до Центрального Повстанчого Комітету, брав наш визначний поет і письменник, тоді один з найближчих співробітників Єфремова, тепер, на жаль, забутий — Григорій Чупринка. Єфремов подбав і за зв'язки з іншими поневоленими Москвою народами: з вірменською революційною партією дашнаків, з грузинськими самостійниками і з білоруським національним визвольним рухом, якому, за ініціятивою Єфремова, українська кооперація дала на визвольну акцію досить велику суму грошей і різного майна. В керівництві БУД-у, крім Єфремова, були тоді М. Міхновський, Отамановський, В. Дурдуківський, Близнюк, Гребенецький, здається Вол. Чехівський, Товкач і ін.

БУД тримав постійний зв'язок із Симоном Петлюрою і закордонною групою БУД-у, що конспіративно і підпільно не припиняла своєї діяльности на чужині аж до другої світової війни.

Ніколи ще в історії української боротьби за незалежність не підготовлялося всенародне повстання так широко і дбайливо, як у 1921 році БУД-ом. Загальна повстанча акція, одночасна по всіх районах України, намічалася на осінь 1921 року, під час запланованого рейду ген. - хорунжого Юрка Тютюнника, відомого в історії під назвою Другого Зимового Походу.

Центральний Український Повстанчий Комітет і Козача Рада через спеціяльних кур'єрів інформували Юрка Тютюнника про розташування своїх частин і готовість до бою, з тим, щоб напрямки просування вояків Тютюнника були погоджені з повстанцями по різних областях і районах України.

Намічалася величезна акція. Але, на превелике нещастя, всі ці інформації ЦУПК і Козачої Ради опинилися в руках начальника оперативного відділу штабу Снєгірьова і в руках військового інспектора групи Тютюнника Зарного, аґентів - укапістів, зокрема аґентів Шумського. Всі важливі матеріяли передавалися зрадниками - провокаторами до централі укапістів, а ті, Шумський і начальник особливого відділу (військового ЧЕКА) 16-ої советської армії, Панас Любченко, передавали їх большевицькому центрові на Україні.

В. Сохан

ЩЕ ПРО РОЛЮ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ

В статті п. н. „Роля українського спорту на еміграції" авторства п. Л. Яцкевича, вміщеній у ч. 49 „Свободи" з 15 березня ц. р., вичитав я багато такого, з чим не погоджуюся я —сам та й напевно багато наших спортовців. Вірю, що більшість читачів, які прочитали цю статтю з увагою, могли оцінити правильно, куди зміряє п. Яцкевич своїми висновками про наш спорт на еміграції. Все таки, щоб думки цієї дискусійної статті (бо, як дискусійну, вмістила її „Свобода") не залишили враження, що вони є „вірую" українського спортовця на еміграції, дозволю собі відповісти на справи, порушені у його статті.

Інж Яцкевич подає під сумнів деякі справді важливі проблеми нашої еміграції, називаючи справи ці замками, побудованими на льоді, і взагалі „донкіхотськими" поривами. До них зараховує він і проблему виховання нашої молоді способами, що їх практикують наші молодечі організації. П. Яцкевич дає дивну рецепту, як зберегти нашу молодь при українстві з поміччю рук або ніг не-українських змагунів, які мали б робити пропаганду українського імени, граючи в українських спортових клюбах. Прийняті методи виховання молоді вважає він короткотривалими, і тому не погоджується з ідеями виховання молоді, що ними керуються Пласт, СУМА та Союз Українсько - Американських Спортових Товариств. П. Яцкевич твердить, що ані українська книжка, ані дитячий журнал, ані імпрези, ані оповідання про зайчика кучерявого чи й навіть козака на коні „з 50-фунтовою шаблею в руках", так само, як бігання по спортовому майдані та співання пісень, не притягнуть нашої молоді до українства і її не виховають.

Що ж тоді радить п. Яцкевич робити. На його думку, ми повинні використовувати в наших клюбах змагунів не-українців для пропаганди українського імени, осягами таких українських клюбів захоплювати молодь і так втримувати її при українстві, дозволивши приглядатися змаганням. Додам, що молодь ця має купувати білети вступу, щоб оплачувати чужих змагунів. Спитати б ще п. Яцкевича, чи має ця молодь, подивляючи такі змагання, жувати ґуму чи гризти сушену бараболю.

Сумніваюся, чи так зможемо вдержати нашу молодь при українських клюбах і цим самим в українському середовищі, а вже з певністю можна твердити, що так не виховаємо нашої молоді і не подбаємо про здоров'я її тіла та духа.

У зв'язку з цим насувається питання, чи професійний спорт, буває не зловживає добрим іменем спорту, головним завданням якого є виховання молоді. Відповідь на це бачимо на кожному кроці навкруги нас. Великі професійні клюби довели до того, що молодь, захоплена цими „суперменами", чимраз більше переходить від активних спортовців до маси лінивих та пристрасних глядачів. Праця спорту для фізичного та духового розвитку молоді не проявляється у широкому маштабі, щоб належно подбати про маси молоді, бо професіонали дбають тільки про великі таланти. Цим стурбований Вашинґтон, який побачив незадовільний стан фізичної справности та здоров'я молоді. Професійні клюби втрачають більшість своїх грошей на оплачування змагунів, тоді як аматорські клюби можуть вжити своїх засобів на спорт, як виховний чинник.

Проблема участи в наших клюбах не-українських змагунів не така вже нова для нас. Спортова Централя та Союз Українсько - Американських Спортових Клюбів намагаються не допустити, або хоча обмежити число не-українців у наших клюбах, коли йде про українські першенства Америки та Канади. Поступають вони зовсім логічно, бо як виглядали б наприклад, фінальні змагання за українське першенство клюбів (вже й не кажу індивідуальні першенства), коли б за цю першість змагалися не-українці? Це не сегрегація і не дискримінація, але чесність українців самих зі собою в наших першенствах.

Клюби, які кладуть всю вагу на здобуття якнайкращих осягів за всяку ціну, повинні бути свідомі, що це відбється на них шкідливо через брак належної уваги для справ виховання доросту, який мав би запевнити будучність клюбу. Короткотривалість загрожуватиме клюбові власне тоді, коли він занедбає справу доросту, а участь в наших клюбах чужих змагунів може її приспішити. Наші клюби по більших українських осередках не можуть нарікати на брак зацікавленої спортом нашої молоді. Це факт, про який знають проводи наших клюбів. А за десять років можна виховати й вишколити наш доріст так, що не буде потреби журитися слабими осягами наших змагунів. Коли досі якийсь клюб не міг про це подбати, то, думаючи про свою будучність, він мусить в першу чергу звернути увагу на цю справу. Ми могли вже запримітити, що надмірна увага репрезентативній команді футболу ради добрих осягів потягає за собою дуже часто занедбання основних завдань спорту, а вслід за цим завмирання молодших команд та інших ланок спорту і відхід молоді до пасивних глядачів.

Питання пропаґанди є, очевидно, дуже важливим чинником у нашому спорті, спеціяльно в наших еміграційних умовинах. Однак, ніколи не погоджуся з п. Яцкевичем, що всі наші проблеми зводяться до одної найважливішої справи, а саме пропаґанди українського імени. Ми повинні тямити, що першим і основним завданням спорту є виховання молоді — нашої будучности, а пропаґанду можемо поставити, в найкращому випадку, на друге місце. Сама ж пропаґанда, щоб бути успішною та тривалою, мусить бути основаною на правді. Бо і неукраїнці - симпатики спорту і їх преса знають і не стараються промовчувати фактів участи чужих змагунів у наших клюбах. Цим вони зменшують пропаґандивні успіхи наших клюбів для українського імени. Такій облудній пропаґанді тим більше не повірить наша молодь, яку радить п. Яцкевич. вдержувати при українстві арґументами, що вона може гордитися українським клюбом, який має все краще і ліпше від інших.

Стаття п. Яцкевича змушує нас подивитися правді прямо в очі, бо лише свідомість наших недоліків допоможе нам їх направити. Українські клюби, які (нехай вже і так приймемо) були примушені обставинами користати з участи неукраїнських змагунів, повинні бути свідомі цього „конечного зла" — анґажування чужих змагунів і докладати всіх старань, щоб пильною працею над доростом скоріше чи пізніше цей стан направити. Українські клюби не повинні міряти своїх успіхів тільки осягами репрезентативної команди футболу в біжучому сезоні, але думати про будучність, яку запевнить їм плянування наперед. Це наверне їх до правильного погляду на спорт, як справу фізичного виховання молоді та належної підготови молоді до змагу.

Добрі змагуни не родяться у нас і в інших народів. Їхні вмілості — це вислід довгого та інтенсивного вишколу. Коли наші клюби подбають про відповідний вишкіл та добре виховання свого дороСту, тоді не буде потреби шукати змагунів серед чужинців. Ми матимемо подостатком добрих та ідейних українських спортовців, які будуть гордістю наших клюбів, будуть зв'язані з ними ідейно і зможуть найкраще працювати для пропаганди українського імени.

Вкінці до питання виховання молоді додам факт з мого досвіду. Моя доня, яка має чотири з половиною роки, оглядає телевізійні програми і знає добре про ракети та суперменів, завжди слухає із захопленням, переживає і опісля переповідає казки про Боґуту, про Богдана Характерника й про козаків. Наче у відповідь п. Яцкевичеві, саме на другий день після появи його статті заалярмувала мене доня, щоб я купив їй нову козацьку шаблю, бо стара, не 50-фунтова, а з пластики, поламалася і вона не має з чим сісти на дерев'яного коня і поїхати воювати з ворогами. Цікаво, що американські батьки не журяться, що їхні діти вганяють з луками та списами, влаштовуючи гри в індіян, а п. Яцкевич аж так поспішився з духом часу, що вже стидається дати нашій дитині побавитись українською козацькою шаблею. Я не послухав поради п. Яцкевича і таки купив доні шаблю, і вона може колись скаже п. Яцкевичеві, чому я це зробив.

З МИСТЕЦЬКИХ ВИСТАВОК

Друга виставка Марії Красноніс

Виставка малярських праць Марії Красноносової, що відбулася в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в днях 21-го лютого до 5-го березня ц. р., хоч і цікава з кожного погляду, не привернула уваги фахової критики в тій мірі, як заслуговує на це творчість цієї талановитої малярки.

Після минулорічної виставки, влаштованої Союзом Українок в Ню Йорку, цьогорічна виставка в Літературно-Мистецькому Клюбі була вже другою з черги виставкою малярських праць Марії Красноніс. Минулими роками вона брала участь у виставках нюйоркських мистців, влаштованих на вулицях і площах Ґрініч Віллєдж у Ню Йорку, але ж тих кілька образів, що були виставлені там, не давали уявлення про мистецьке обличчя мистця.

Марія Красноніс, людина середніх уже літ і зацікавилася вона малярством порівнюючи недавно, але все ж таки добилася вона чималих мистецьких успіхів. Вона не знайшла ще може свого власного мистецького обличчя в більшості своїх малярських праць, вона шукає свого вияву в різних техніках і в різних родах малярства, але ж шукання її небанальні і небуденні. Вона вміє спостерігати і вміє перетворювати свої спостереження у своєму мистецькому переживанні і відтворюванні.

Живучи в Ню Йорку і в безпосередній і частій зустрічі з його різнонапрямним і різновидим мистецьким світом, Марія Красноніс не залишилася байдужою до тих чи інших діючих тут модерністичних напрямків і пробує інколи іти з ними нога в ногу, а то й наслідувати їх. Але ж це, поза деякими винятками, як наприклад, в її нюйоркських пейзажах, їй не завжди вдається. Більшість її „абстрактних" речей таки найслабші.

Не знайшла себе Марія Красноніс теж і в релігійній тематиці, одній із найтяжчих для мистця, який хотів би дати тут щось оригінального і цікавого.

Але ж були на виставці Марії Красноносової дві речі, що їх можна визначити не тільки досконалими і з технічного і з сюжетного погляду, але й цілком модерними, хоч у своїй основі вони є глибоко традиційними. Це образи „Моя мати" і „Моє подвір'я". Перший із цих образів — постать сидячої жінки на фоні вбогої сільської хати захоплює просто своєю композицією, своєю завершеністю і суворою простотою. Разом із цим цей образ цілком український, хоч і без зайвих орнаментно - вишивкових аксесуарів і підкреслень. Якщо б колись була створена ґалерія українського мистецтва або якщо б хтось хотів вибрати для неї або назвати найбільш характеристичні для українського малярства твори, то одно з перших місць між вибраними для ґалерії чи названими творами треба б дати „Моїй матері" Марії Красноніс. Другий із образів теж цікавий і своїм задумом, й експресією. Це „Моє подвір'я" — візія давнобаченого, але ж глибоко пережитого селянського двору в українському селі.

Обидва названі твори можна назвати з повним правом мистецькою леґітимацією Марії Красноніс. Вони є її високим мистецьким досягненням, успіхом, що його добилася вона саме завдяки своєму шуканню, своєму намаганню знайти те, що найбільш сутнє і прикметне для її духовости, як української малярки.

Б. Кравців

Виставка картин Василя Панчака

Українському громадянству мало відоме ім'я мистця-маляра Василя Панчака, виставка картин якого відбувається в Українському Народному Домі.

15-річним підростком прибув Василь Панчак до З'єдинених Держав. Різноманітна праця для прожиття, а потім 5 років студій у мистецьких школах і академіях у Питсбурґу, Ню Йорку й Филаделфії... Перші картини, виставлені спільно з американськими колеґами у 1925 р. в Товаристві Незалежних Мистців у Ню Йорку... Американець українського роду, мистець Василь Панчак брав активну участь в громадсько-суспільному житті представників народів своєї, попередньої і нової батьківщини — України й Америки. зокрема він активно працював під час збирання фондів на допомогу голодуючим в Україні, на будівництво наших шкіл в Америці...

Як мистець, Василь Панчак довго йшов второваним шляхом традиціоналізму: картини його були виконані в реалістичній манері, хоча повнокровна, барвиста гама кольорів вже тоді вирізнювала мистця і свідчила про небуденний талант сина української землі. На виставці бачимо чимало творів цього, першого періоду: ліричні жнива на тлі далеких, розлогих гір; українські пейзажі, пам'ять про які мистець вивіз ще з України. У дечому ці твори нагадують навіть щось від народного лубка, звичайно, виконаного знавцем своєї справи. Однак — кольористика і тут вражає.

Та ще більше вражає те, що цілком новий мистець відкривається нам у картинах другого, нового періоду (він настав після довгорічних шукань, після перерви у виставлянні творів, що тривала від 1940-их років аж до 1858 року!). Василь Панчак почав не просто собі відтворювати бачене: він почав бачити світ по - своєму, переломлювати його у власній душі. Популярно такі картини називають „модерними", Та їхня модерність полягає в першу чергу у власному трактуванні баченого. Група танечниць, бурхливий струмок на тлі міського пейзажу, образ Ісуса Христа, виконаний довгими нерозривними лініями, що творять незвично - рухливе тло і нагадують про вічний рух; сміливо виконана „Челістка" — барвисті кольори з переватою червоних і жовтогарячих, ті ж довгі і тонкі мазки, що не кінчаються, а переходять у рухливі хвилі звуків... Французький часопис у ЗДА „Франс - Амерік", відомий своїми тонкими критиками мистецтва, відразу ж відгукнувся на ці твори Василя Панчака, пишучи 8 грудня 1959 року, що картини цього мистця викликають емоції, відзначаючи гармонійну опозицію одного кольору до іншого. Нюйоркський „Артс" та „Пікчер енд ексгибишн" (за листопад 1959 р.) відзначили його кольористику, своєрідний спосіб малюнку довгими хвилястими лініями.

Вже цього року Василь Панчак здобув одну із нагород в „Дункен Ґалерії" в Ню Йорку — його кращі твори відсилаються в Париж, на виставку у славній ґалерії „Дункен" над Сеною... А в американському енциклопедичному „Хто є ким" для і про мистців — з українських мистців Америки названо славетного Архипенка і того нашого мистця, який так недавно знайшов власний шлях і голос — Василя Панчака.

Є мистці, які відразу знаходять свій шлях, прокладають власну стежку на полі образотворчого мистецтва. Наш земляк пройшов довгий шлях шукань, доки знайшов своє. І, знайшовши, переніс кольоритну українську гаму на по-модерному трактований і виконаний сюжет.

Л. П.

● Західньо - німецькі соціялісти офіційно відкликали свій плян з'єдинення Німеччини, який був насправді їх політичною програмою в найважливішій для всіх німців проблемі. За тим пляном німецькі соціялісти пропонували створити в Німеччині невтральну безатомову смугу, проголосити „невтральність" та переговорювати безпосередньо з комуністами. Цей плян показався безвартним, бо совєтський амбасадор Смірнов заявив соціялістам просто, що Москва на нього не погодиться.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ВОЄННО-ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ в ДЕНВЕРІ

з великим сумом повідомляє своїх прихильників та все Українське Громадянство про смерть визначного командира військових частин Армії УНР, Леґендарного Лицаря Зимового Походу, Лицаря Ордена Залізного Хреста, та Хреста Симона Петлюри, співпрацівника і першого дорадника Воєнно-Іст. Збірника ВБУ в Денвері

ГЕН.-ХОРУНЖОГО

св. п. Константина Смовського

що сталася 8-го березня 1960 року.

Віддаючи глибоку пошану св. п. Покійному співпрацівникові не нині військовій, висловлюю своє щире співчуття Його Високодостойній Дружині та всій Його Родині.

Дорогих Побратимів та все Українське Громадянство з міста Денверу й околиці запрошується взяти участь в жалобній ПАНАХИДІ, яка відбудеться дня 27 БЕРЕЗНЯ о годині 11-ій (після Св. Літургії) в Українській Автокефальній Православній Церкві Св. Покрови при вул. Огден 1136.

П. ОЛЕКСІЄНКО

Ділимося з Рідньою, Друзями й Знайомими сумною вісткою, що наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ, БАБУНЯ і СТРИЯНКА

бл. п. Текля з ЦІХОЦЬКИХ-СТЕЦЬКО

по довгій і важкій хворобі заснула в Бозі в СУБОТУ, 28-го СІЧНЯ 1960 року на 60-му році свого працьовитого і повного терпінь життя.

Покійна народилася у серпні 1900 року у Глубічку Великім біля Тернополя у Західній Україні. Похорони Її Тлінних Останків відбулися 31-го січня цього року на кладовищі міста Бикин у Хабаровському Краю, далеко від рідного Глубічка, від рідної України.

У ЧЕТВЕР, 31-го БЕРЕЗНЯ ц. р. о год. 7:30 вечора буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в укр. гр.-кат. церкві св. Юра в Ню Йорку при 7-ій вулиці.

Просимо наших Рідних, Друзів і Знайомих з Ню Йорку й околиці прийняти участь у цьому Богослужінні, а в інших країнах поселення нашої Рідні просимо в цей день приєднатися своїми молитвами за спокій душі нашої Покійниці.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті: МУЖ, ДОНЬКА ОЛЬГА, ЗЯТЬ
СИН ЛЕВ, НЕВІСТКА
ВНУКИ І БРАТАНКИ

Заупокійні Богослуження за померших з Родини

СТЕЦЬКІВ

в Хабаровському Краю, в місті Бикин

будуть відслужені в Ню Йорку, в укр. гр.-кат. церкві св. Юра при 7-ій вулиці:

дня 7 квітня 1960 р. за СОФІЮ	год. 7:30 веч. у церкві
дня 18 квітня 1960 р. за МИКОЛУ	год. 11:00 рано у каплиці
дня 24 квітня 1960 р. за ГАЛЮ	год. 8:00 рано у церкві
дня 1 травня 1960 р. за ВІРУ	год. 11:00 рано у каплиці

Горем прибита
РОДИНА СТЕЦЬКІВ

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

Увага! БОСТОН, Масс. і ОКОЛИЦЯ! Увага!

ОКРУЖНА УПРАВА ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ В БОСТОНІ

скликає на

неділю, 27-го березня 1960 року

в залі Української Католицької Громади при 146 Forest Street, Jamaica Plain, Mass.

ОКРУЖНУ НАРАДУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

ч.ч. 238, 307 і 374 в Бостоні, 122 в Тавнтон, 224 в Салем 454 в Блекстон і 178 в Манчестер, Н. Г.

ПРОГРАМА НАРАД

1. Союзова культурна імпреза
2. Пікнік в літньому сезоні
3. Організування членів при допомозі гол. організатора УНС.

Початок точно о год. 3:30 по полудні.

На цю нараду запрошується всіх членів Окружної Управи, відділових урядовців, конвенційних делегатів та всіх, які інтересуються громадськими і союзовими справами. Життя вимагає активности, яка завжди була силою УНСоюзу.

ЗА ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС В БОСТОНІ:

Гол. Радний М. Давискиба, голова — Гол. Радна А. Чопик, секретар

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу у ФИЛАДЕЛФІЇ

запрошує оцим всіх Голов, Секретарів, Касирів та Конвенційних Делегатів Відділів УНСоюзу Филаделфійської Округи на

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

в неділю, дня 27-го березня 1960 р.

в год. 2:00 по полудні

в приміщенні ЗУАДКомітету — 866 Н. 7-ма вул. у ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.

В Зборах повинні взяти участь представники наступних Відділів: 45, 62, 83, 105, 116, 128, 153, 156, 163, 166, 173, 189, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 422, 424, 430, 479.

На порядку нарад будуть:
ВАЖЛИВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ, КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ ТА БІЖУЧІ СПРАВИ.

На Зборах буде приявний
Головний Предсідник Українського Народного Союзу,

ДМИТРО ГАЛИЧИН

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Управа 153 ВІДДІЛУ ім. ЛУКИ МИШУГИ Українського Народного Союзу повідомляє Членів і Членкинь, що 6-ті ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Відділу відбудуться

в неділю 27-го березня 1960 р.

о годині 11:30 в полудне в приміщеннях Українського Спортового Клюбу „Тризуб" при 4932 N. Broad St. у Филаделфії.

На Зборах буде присутній і промовлятиме Головний Предсідник УНСоюзу

ДМИТРО ГАЛИЧИН

Присутність Членів на Зборах обов'язкова; Членів, які залягають з членськими внесками, проситься залеглість перед Зборами вирівняти.

По Зборах перекуска і спільна знимка.

ЗА УПРАВУ:

Іван Одежинський, Головний Радний і Секретар Відділу — Іван Скіра, Голова Відділу

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських

Филаделфійський Тризуб відбуде футбольні змагання з Кольомбо

Неділя дня 27-го березня в українському спорті буде багата у важливі змагання, якщо цьому не перешкодить химерна весняна погода. УСТ „Тризуб" Филаделфія зустрінеться цього дня зі своїм найгрізнішим суперником на звання чемпіона Американської Ліги СК Кольомбо, який тепер займає перше місце в показнику Ліги, маючи кращий рахунок точок від Тризуба. Змагання ці відбудуться у Филаделфії на грищі Тризуба і перемога в них українців дасть їм можливість стати першуном Американської Ліги. Український Відбиванковий Клюб „Плай", якому не пощастило в попередньому турнірі, бо здобув він там тільки третє місце, візьме участь в турнірі відбиванки кращих команд східніх стейтів, який відбудеться в суботу, 26 березня в приміщенні УМСА при Гантінгтон Евню в Бостоні, Масс. В попередньому турнірі „Плай" програв зустрічі з Вест Сайд УМСА та Бінґгемтоном. В зустрічі попереднього тижня у Плейнфілді УВК Плай переміг був двічі переконливо команду Вест Сайд УМСА рахунком сетів 3:1 та 2:0.

Бенсон про успіхи скотарських фарм, неконтрольованих урядом

Остін, Тексас. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон, промовляючи на конвенції товариства власників скотарських фарм, сказав, що тваринна промисловість виявила, що фарнерство може гарно розвиватись, коли немає над ним федеральної контролі. Краще для власників фарм є тоді, коли вони самі можуть рішати про свою продукцію, і не оглядаються на уряд, що він дозволить їм зробити. „Ви можете це бачити, казав Бенсон, коли порівняєте своє становище з фармами, які продукують зерно, і які є під федеральною контролею, дістаючи федеральну допомогу". Бенсон пригадував фармерам, власникам скотарських фарм, що в 1953 році, коли Бенсон обіймав свій уряд, вони були в фінансових клопотах, але, позбувшися державної контролі, позбулися і журби, бо ціни на їх м'ясні продукти поправилися, а ринки збуту поширилися.

Непаль і Комуністичний Китай підписали договір

Гонг Конг. — Б. П. Кераля, прем'єр малої гімалайської держави Непалю, і комуно - китайський прем'єр Чу Ен-лай підписали в минулий понеділок у Пейпінгу договір. Його подробиць не оприлюднено, але здогадуються, що комуністичний Китай запевнив в тому договорі Непаль, що він не буде його напаствувати. Непаль межує з окупованим китайськими комуністами Тибетом та Індією. Договір підписано під час перебування в Пейпінгу непальського прем'єра з візитою. У зв'язку з цим газети пригадують, що Чу Ен-лай відвідає Індію на час від 19 до 26 квітня ц. р. для розмов про китайсько - індійський кордонний конфлікт.

Ботлер закликає стейтові організації вплачувати вкладки до крайового комітету

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер пригадує стейтовим демократичним провідникам, щоб вплачували свої внески до Крайового Комітету, бо від висоти цих внесків залежатиме те, що кожний стейт дістане на Крайовій Номінаційній Комісії, це значить, скільки там йому призначать місця в готелях і сидячих місць в конвенційній залі. Ботлер повідомив стейтові партійні проводи, що до 29-го лютого Крайовий Комітет дістав $2,738,756, а повинен дістати в цьому році виборів — $4,411,150. Досі на 100% виконали свої фінансові зобов'язання організації з таких стейтів: Мериленд, Південна Дакота, Вайомінг, Вірджінські острови і Дистрикт Колумбії, а чотири райони вплатили свої внески тільки по 25%: Алабама, Південна Каролайна, Порто Ріко і Міссісіпі.

За український стадіон в Ню Йорку

Фраза про англо - саксів, успіхи яких в світі основувалися на спортових площах Англії, може виглядати на перестарілу, проте вона є завжди актуальною і важною вказівкою для інших народів. Там, на спортових площах, гартувалися м'язи, сталився дух перемоги, будувалася потуга Англії. Не диво, що за їхніми слідами пішли інші народи і багато зусиль доложили, щоб побудувати якнайбільше спортових майданів та спортових споруд.

Якщо іде про українців, то досі не звертали ми відповідної уваги на таку річ, як власна спортова площа. Маємо, щоправда, декілька малих спортових майданчиків, розкинених то тут, то там, але якоюсь репрезентативною площею не можемо ще похвалитися. Не мав такої площі до недавна і Ню Йорк і тільки завдяки величезним зусиллям місцевого спортового клюбу УСК-у придбав він перший спортовий майдан на терені метрополії.

Посилена працю УСК-у серед нашої молоді вже після придбання власного майдану є найкращим доказом, наскільки він потрібний та важний для праці клюбів та молодечих організацій, бо власний майдан дає можливості плянової і систематичної тіловиховної діяльности товариств. УСК, який впродовж одинадцяти років корисної і потрібної активности серед української молоді метрополії здобув собі не тільки право громадянства, але і повагу та пошану серед своїх та чужих, зробив велетенський крок вперед, набуваючи власну площу. Праця УСК-у для виховання та розвитку здорової тілом та душею молоді дістала апробату ширших кол нашого громадянства, коли воно щиро відгукнулося на перші почини при закупленні грища.

Тепер обставини в околиці закупленого майдану настільки змінилися за один рік, що УСК вирішив докупити ще 65,000 акрів суміжної землі, щоб збільшити придатність грища та відповідно запевнити доступ до нього як теж і додати грищу репрезентативного вигляду стадіону. Це, очевидно, вимагає свіжого вкладу гроша, за яким УСК звертається знов до українського громадянства метрополії, пропонуючи закупити нововипущені 50-долярові бонди. Власники бондів одержуватимуть по 3½% річно, а пізніше може і вищі відсотки, такі як є в ощадностевих банках. Отже звернення нашого спортового товариства до громадянства — це не простягнена рука по ще одну пожертву на добру і гідну уваги ціль, але прохання до свідомого громадянства допомогти справі виховання молоді своєю інвестицією гроша в бондах згідно з кличем свій до свого. Це справді торговельна пропозиція получена з апелем до батьків і молоді допомогти УСК-ові дати українській молоді метрополії все те найкраще, що спортове Товариство може зробити для морального і фізичного росту і розвитку молоді.

Бонди, чи теж інформації про бонди, можна набути в домівці УСК-у при 12 Ст. при 98 Друга Евню, Ню Йорк, жного дня від год. 7-ої вечора, та в Кредитівці „Самопомочі" при 98 Друга Евню, Ню Йорк, кожної суботи від 12.00 до 3.00 год. по полудні.

УСК та згуртована в ньому молодь сподівається широкого та щедрого відгуку громадянства на цей гідний зрозуміння та уваги заклик. (вс)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **У Світовому Євхаристійному Конгресі,** що відбудеться в серпні ц. р. у Мюнхені, візьмуть організовану участь теж українці. Українська програма передбачає участь у відправлюваних українськими владиками Богослуженнях і Молебнях і зустріч українських католицьких владик із вірними, як теж ряд доповідей, сходин і виставок. В рямцях цієї української участи в Євхаристійному Конгресі відбудуться теж основуючі збори Українського Богословського Товариства.

● **„Бюлетень Бібліотечної Комісії"** — під такою назвою вийшло перше число друкованого офсетом і датованого жовтнем-груднем 1959 року органу Бібліотечної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА. На зміст цього першого числа складаються статті проф. Романа Смаль-Стоцького, проф. Василя Лева, д-ра Олександра Соколишина, д-ра Юрія Фединського, м-ра Михайла Палія, д-ра Альфреда Берльштайна і Марусі Попович.

● **Нова книжка Меланії Кравців** — збірка оповідань п. н. „Калейдоскоп" появилася накладом Видавництва „Гомін України" в Торонті. Після роману „Дорога", виданого 1955 року, це друга книжка авторки. Збірка охоплює 11 оповідань, теми яких узяті із життя західньо-українських земель перед і під час другої світової війни.

● **Т-во Запорізька Січ, Відділ 325 УНСоюзу у Брукліні,** влаштовує в суботу, дня 26-го березня ц. р., свою першу цьогорічну забаву. Відбудеться ця забава в залі Українського Народного Дому при 216-218 Гренд Стріт у Брукліні, і в ній братимуть участь не тільки українці Брукліну, але й околиць. Початок забави о год. 7.30 увечері.

ТЕОДОР ХОМЯК

(Посмертна згадка)

Здалека від рідної землі, своїх рідних, своєї дружини Марії, 3-го березня 1960 помер в Ню Йорку в 73 році життя бл. п. Теодор Хомяк, адвокат, довголітній визначний провідник та суспільний діяч міста Зборова та зборівського повіту, царський, польський та німецький в'язень, щирий патріот свого народу.

Історія Зборівщини, культурні, економічні та політичні надбання минулих десятиліт, є тісно зв'язані з особою покійного Теодора Хомяка. Господь наділив покійного великими здібностями духа, як бистротою ума, високою інтелігенцією, тактом, та терпеливістю у відносинах з людьми, що з'єднювало покійному загальну пошану не лише в своїх, але і у ворогів, та причинялося дуже до успішности в суспільно народній праці, яку покійний любив, та не щадив для неї ні часу ні сил. Як визначний провідник та суспільний діяч, покійний Теодор Хомяк, все співпрацював з Церквою та духовенством, та був практикуючим християнином католиксом.

Теодор Хомяк народився в убогій селянській родині в селі Кудобинцях, Зборівського повіту. Гімназію скінчив в Тернополі, заробляючи на життя та школу лекціями, правничі студії покінчив у Львівському університеті. В 1914 р. був арештований царською поліцією та засланий на Сибір. Звільнений в 1917 р. не вернувся до рідних сторін, але залишився в Києві на праці в міністерстві фінансів УНР, а потім в Гетьмана. По зайнятті України большевиками переїхав до Берліну, де перебував до 1929 р. як контрольор заграничних представництв УНР.

В 1929 році вернувся до Зборова, до своєї адвокатської професії, та включився в культурну, економічну та політичну працю. Ідеалом життя покійного була організація молоді „Сокіл" в Зборові, якої організації був головою до 1939 р. В 1939 році арештували його поляки, та вивезли до Картуської Берези. В 1941 р. Т. Хомяк обняв провід Зборівського повіту, зорганізував нашу адміністрацію, та всіми засобами боронив наше населення перед переслідуванням німецької влади. В 1943 році арештували його німці як закладника за діяння УПА і вивезли до концентраційного табору в Осьвєнцімі, а потім до Дахав, де в 1945 р. звільнили його з неволі американці. Він тоді важив 44 фунти.

В 1950 р. прибув Т. Хомяк до Ню Йорку, де тяжко працював фізично, заробляючи на життя. Помимо слабих знищених війною сил, він включився в Ню Йорку в суспільну працю, став головою Відділу Політичних В'язнів, та цілим серцем віддавався праці в Зборівському Допомог. Комітеті, який займався несенням помочі краянам Зборівщини в таборах в Европі.

З ініціятиви Теодора Хомяка, Зборівський Допомоговий Комітет уладжував щороку в Ню Йорку зустріч всіх зборівчан, яка то зустріч не лише товариськo об'єднувала всіх знайомих, але давала також поважні грошові доходи на поміч убогим краянам. Мрією покійного було, видання книжки споминів про Зборів та Зборівщину, на яку ціль залишив бл. п. Теодор Хомяк 200 долярів.

Несподівана смерть перетяла всі пляни покійного, наша громада стратила щирого робітника, приятелі та знайомі щирого друга. Бл. п. Теодора Хомяка не стало між живими, нехай добра пам'ять про нього залишиться у всіх, хто його знав, та шепіт молитви за спокій його душі нехай гомонить над свіжою могилою, яку висипали покійному його приятелі, знайомі та земляки добрих сердець на чужині.

Р. Г.

Шеф бюджету проти збільшення федеральної заборгованости

Сан Франсіско. — Шеф федерального бюджетового бюра Моріс Г. Стенс, промовляючи на конвенції Об'єднаних Головних Контракторів ЗДА, закликав американців „припинити обов'язкові витрати і жити коштом урядового кредиту" та почати „вигравати економічну війну, як це підготовляємося до вигри військової війни". Стенс казав, що вже тепер федеральне заборгування виносить 290 більйонів долярів. Але це ще не все, бо згідно з ухваленим законом видатки на ветеранів винесуть в майбутньому 300 більйонів долярів. Коли зозьмемо до уваги ще видатки на оборону і на пенсії для цивільних урядовців, то все це дасть неймовірну суму 750 більйонів долярів. „Це є морґедж федерального уряду на майбутності Америки, це значить на нас самих і наших дітях". Тому то немає нічого дивного в тому, що президент Айзенгавер постійно закликає членів Конгресу обмежувати федеральні видатки та до зрозуміння відповідальности в цій ділянці, що майбутні покоління платитимуть за те, що теперішні американці живуть наборг.

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей!

● РОЗШУКИ ●

ОЛЬГА СИДОР
пошукує кузина ДМИТЕРКО ДМИТРА зі села Русина, повіт Сокаль. Прошу писати:
OLGA DIAKIW
60 Sylvian Street
CENTRAL FALLS, R. I.

Родина та Мати з Европи пошукують
МИКОЛАЯ ДЗЕНДЗЕЛЯ
зі села Посада-Ясliskої, пов. Сянік. Він сам, чи хто про нього знає, прошу зголоситися на адресу:
ILKO MAZURYK
457 Whittier Avenue
SYRACUSE 4, N.Y.

СТЕФАН КУЦ
пошукує сестру ОЛЬГУ КУЦ Матеїшну з дому ПОЧИНОК з Львівської області. Хто знає про неї, прошу написати на адресу:
PETRO NABOLOTNYJ
507 Girard Avenue
PHILADELPHIA 22, Pa.

ДМИТРО БОЛОТНИЙ
пошукує брата МИХАЙЛА БОЛОТНОГО з Ходорова, прошу писати на адресу:
PETRO NABOLOTNYJ
507 Girard Avenue
PHILADELPHIA 22, Pa.

Пошукую:
ANNA-KOZYRSKI
або її дітей з дому Башня, пов. Любачів, що останньо мешкала
4430 So. St. Louis Ave.
Chicago 32, Ill., USA.
Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
Eva BOYCHUK BILECKA
164 Markham Street
Toronto 3, Ont., Canada

Роман Білоус з Краю пошукує братів, Гаврила БІЛОУС, Йосипа БІЛОУС та знайомого Профирії ДЗЮМЕНКО, що виїхали з України 1913 року, Київської обл. Жашківського р-н, с. Вільшанки. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати до:
Roman BILOUS
57 Goodwin Street
New Haven, Conn., USA

Український Народний Союз і „Свобода", це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію провідництва в політичних, соціяльних та культурних змаганнях нашої іміграції в Америці.

ТАРЗАН, ч. 4426 Кросс має плян.

Тарзан досягнув дна на протилежному березі і вискочив, щоб здогонити Джіма Кросса . . .

який був вже на віддалі багатьох дорогоцінних ярдів, скачучи нестямно по густому підліску.

Але хитрий плян нагло затримав його втечу . . . Він побачив можливість засідки на ворога!